

Posamezna številka „Jutra“ se prodajajo začenši

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljenjem na dom K 1.20; s pošto mesečno K 1.80, polletno K 9.—, četletno K 4.50, letno K 15.—. Za inozemstvo celoletno K 28.—. Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin. : Uredništvo in upravnistvo je v Franciskanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo medobno, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmi vrsta 10 v, deveta 8 v, deseta 6 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znakom. Telefon številka 303.

Posamezne številke „Jutra“ se prodajajo začenši z jutrnjim dnevom povsod samo po 6 vinarjev.

„Piccolo“ in socialisti.

Trst, dne 19. maja.

— r. Današnji petkov, „Piccolo“ se je zopet enkrat spravil na socialne demokrate, tržaške, da jim očita njihovo — slavofilstvo. Vse drugo mu je postranska stvar, in menda se mu tudi ves socialni demokratizem ne zdi prav nič nevaren za tržaško čifutsko liberalno italijansko kamoro, le ako bi ta socialni demokratizem ne bil toliko nespameten, da se ne bi morda vsake kvatre enkrat pokazal vsaj kolikor toliko — internacionalnega.

„Piccolo“ očita socialnim demokratom, da je bila vsa njihova državno-zborska politika nacionalna, temveč odločno, trdovratno, odkrito — slovanska, in to le za to, da si socialna demokracija, hoteč le navidezni in neposredni uspehov, zagotovi svoje separatistične češke sodrugi, ki bi pa bili itak takoj zapustili „baracca e burattini“ („barako in marionete“, fraza, povzeta od marionetskega gledališča) oficijalnih socialistov, kakor hitro bi ti hoteli delati proti njihovim nacionalnim težnjam. Torej strankarski egoizem na eni strani, kateremu pa se priklaplja na drugi strani še iskrena želja, da si pridobijo in ohranijo naklonjenost lokalne vlade, ki je obratno hvaležna socialnim demokratom, ker more z njihovo pomočjo nepriznani uspešno voditi svojo politiko „vojačenja slovanskih pozicij in oslabljenja italijanskih“. Od leta 1902 naprej socialni demokrati le izjemoma da izbrisejo od časa do časa oči svojim pristašom, stopijo iz tega tira vladne in slovanske politike. Najhujši njihovi grehi pa so bili sledeči: Leta 1902, ko je mesto (Trst) slavilo „Lego nazionale“, so uprizarili na Glavnem trgu „una cagnara“ (dobesedno: „pasja nesramnost“) proti temu mestu. Leta 1906 so se socialisti veselili ponižanja tržaške mestne občine, ker ji je vlada odvzela posle prenesenega delokroga in mesec pozneje je „Edinost“ odobrvala neki socialnodemokratski volilni oklic, ki je govoril o narodnostnem vprašanju! Leta 1907 so pa socialisti in Slovenci praznovali izid volitev z uličnimi obhodi po Trstu, prvi z rdečo, drugi z belomodrdečo zastavo. Pozneje so socialisti odobrvali premeštev slovenskega učiteljskega v Gorico in posl. Pittoni se je baje celo izrazil, da je Gorica dvojezična. Skušali so baje tudi uvesti slovanske občinske svetovalce za mestne okraje. Ko so si Slovenci in Hrvatje izbrali Trst za cilj svojih demonstrativnih izletov, socialisti niso kazali svoje jeze napram Slovanom, temveč proti Italijanom, ki so reagirali na dogodke v Trstu. Končno pa so socialisti baje skušali v italijanskem časopisju s prepiranimi in pristranskimi statistikami diskreditirati tržaško in primorsko Italijanstvo v njegovem boju proti Slovanom.

Kdor le količkar pozna politične razmere v Trstu, se mora ob taki pisariji lista, v katerega odlaga svoje duševne proizvode cvet tržaške italijanske inteligence, prijeti za glavo in vzkliniti: Ali je to višek nesramnosti, ali pa najvišja potenca zabitosti!

Socialna demokracija v Trstu je italijanska, tako italijanskonarodna, vzgaja svoje pristaše v takem italijanskonarodnem duhu, da se ne sramujejo niti svojih lastnih sodrugov, rojenih Slovencev, psovati s psovko „ščavi“; misliti je potem pač lahko, s kakimi ljubeznivostmi potem obkladajo socialisti one Slovence, ki se držejo pokazati se slovanske narodnjake in ne trobijo v njihov rog. Ako ne sledi n. pr. vodja dr. Puecher v tem oziru svojim manj izobraženim sodrugom ter ne zmerja tega ali onega svojega slovenskega tovariša v občinskem svetu s „porco di sciaivo“, še s tem ni rečeno, da je politika tržaških socialnih demokratov — slovanska, slovenska.

„Piccolo“ le prerad pozablja, da je imela dosedaj italijanska kamora vzlic temu, da šteje socialna demokracija v Trstu med svojimi pristaši skoraj polovico takih, ki so rojeni Slovenci, socialno demokracijo v ogromni večini vseh italijanskonacionalnih vprašanj na svoji strani in da je pri tem „internacionalna“ socialna demokracija popolnoma prezirala nujne potrebe svojih lastnih pristašev, rojenih Slovencev, ki imajo n. pr. ravnotako pravice do izobrazbe v svojem jeziku, kakor njihovi sodrugi italijanske narodnosti v svojem, dočim pa so n. pr. socialni demokrati zastavili vso svojo moč za — italijansko univerzo v Trstu. Ako so bili socialisti za premeštev slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico, so bili pač za to, ker so vedeli, da Gorica s tem pač nič ne izgubi na svojem „italijanstvu“, Koper pa v tem pogledu le „pridobi“, ako izgubi slovensko šolo.

Naravnost otroče je govoriti o kakem skupnem slovenskem in socialnodemokratskem slavju zmage pri volitvah leta 1907. Tržaški Slovenci so prav ob priliki teh volitev poskusili vnovič in zopet, da ima „internacionalizem“ tržaških socialnih demokratov pod rdečo prevlado prav trdno rdečebelozeleno temeljno barvo. Naj „Piccolo“ dokaže le en slučaj, da bi bili socialni demokrati ob priliki kakih volitev, tudi le administrativnih, oddali tudi le en glas slovenskim narodnjakom! Dosedaj so nacionalni demokrati ob vsaki taki odločitvi priliki reševali — italijansko kamoro! — Ono „cagnaro“ proti „Legi“ iz leta 1902 pa so socialisti že stokrat popravili zvesto glasujoč za razne pripevke „Legi“ v vseh zastopih, kjer so zastopani in kjer so bili predlagani

taki prispevki, dočim je splošno znano, da ni še niti en socialni demokrat niti skrivaj daroval vinarja za Družbo sv. Cirila in Metoda, pod ono tako lepo izmišljeno pretezo, češ da je naša šolska družba — klerikalna.

Eno pa je resnično: „la politica dei socialisti ci diede il perfetto esemplio di un' arione armonica con quella del Governo“ — politika socialistov nam je dala popoln zgled soglasnega delovanja z delovanjem vlade! Socialisti sploh, zlasti pa tržaški nam niso dali nikdar prilike, da bi tudi le mogel podvomiti kdo o popolni upravičenosti njihovega lepega in dobrega priimka — c. kr. socialistov! „Il Piccolo“, ki na drugi strani prav tako resno zasluži priimek „c. kr. irredentista“, bi pač storil mnogo bolje in prijateljsko podal roko svojemu bratcu „Lavoratoru“ k skupnemu delu proti „slovanskim vdiralcem“, seveda „mit dem Dritten — rdečim princem Hohenlohejem — im Bunde“, namesto da piše take očitne neumnosti in laži, ki so itak tudi le „per gettar polvere negli occhi“, ali kakor je rekel svojčas stari Starčevič: za obsjeniti prostoto!

Slovenec „Piccolo“ ne bo izbrislal oči!

Iz slovenskih krajev.

Kopališče Toplice na Dolenjskem. Krasen nedeljski popoldan je vabil 14. t. m. prebivalce krške doline v prijazno kopališko dvorano na koncert Bralnega in pevskega društva „Toplice“. Nekako nezaupljivo smo gledali, ko je točno ob 5. uri nastopil maloštevilčen mešan pevski zbor, a presenečenje je bilo tem večje, ko so zadoneli močni akordi Velharjeve „Domovine“. Pri vsaki sledeči točki se je stopnjevalo odobravanje kopaliških gostov in izletnikov, a višek svoje zmarnosti je pokazal pevski zbor v „Kitici slovenskih narodnih pesmi“, ki se je morala dvakrat ponoviti. Med posameznimi povskiki točkami se je odlikoval g. kapelnik Höfner iz Novega mesta kot solist na violini in čelu ter dosegel zlasti v tretjem nastopu s Svatbeno koračnico iz „Sen poletne noči“ burno pohvalo. Častitamo Topličanom na vsem napredku njihovega društva ter želimo, da bi to spoznali tudi oni domači gostje, ki so se zadnjič odlikovali s svojo odsotnostjo. Pevsko društvo pa prosimo, naj nas tekom kopališke sezone še večkrat razveseli s svojim lepim petjem in prijetno zabavo, ki je vladala po koncertu v zadovoljnost vseh, upamo da tudi v zadovoljnost prijaznega oskrbnika in hotelirja g. Jančarja, ki se požrtvovalno in nepristransko trudi za povzdigo našega dolenjskega kopališča.

Posetnik.

Iz Šmihela. Cerkvena tlaka v Šmihelu. V „Slovincu“ z dne 17. t. m. se je oglasil junak Ivan Gros sedaj še posestnik v Žužemberku (dolgo itak ne bo več) in hotel naš članek o „Šmihelcih“, popolnoma pobiti. Še enkrat povemo, da kar smo pisali, se

je resnično zgodilo in če g. Gros stokrat trdi da ne. Ljudstvo v Šmihelu je čitalo naš članek in se izrazilo, da je vse resnično poročano. Izgovarja se, da je storil dobro delo s tem, da se je udeležil dražbe in kupil kravico uboge žene za 92 K, ker bi se sicer prodala 15. maja v Žužemberku le za kakih 45 K. Slab izgovor je to, bolje bi bilo, da bi molčali. Če ste tako dobro delo storili, zakaj pa niste dali ženi krave nazaj, ko vam je ponujala gotovo svoto denarja? Ta človek si upa celo pisati, (spisal itak ni sam, pač pa en „gospod“) da so krivi liberalci, da je prišlo do upora v Šmihelu; mogoče bodo tudi liberalci krivi, da se je cerkev zidala? Verjamemo, da bi radi zvrnili klerikalci na nas, ker jim bode to precej škodilo — že pri volitvah bodo čutili. Zato je „Slovenec“ tako dolgo molčal! G. Gros se je hotel z notico v „Slovincu“ oprati; da pa ne bode mislil, da je tako usmiljenega srca, tako čist in nedolžen, ga za danes vprašamo samo nekoliko. G. Gros ali se veste še kaj spomniti, ko ste sedeli pet ali sedem dni v Višnjegorskih zaporih, ker ste se kot „oberčuk“ pretepali? Kaj pa Vaše „idealno“ zakonsko življenje? Komaj pred letom dni ste se priženili v Žužemberk in ker ste slabo gospodarili (osobito z denarjem) je Vas kmalu žena odslovila. Ali ni res, da živita vsak zase in vlagate dan za dnevom tožbe proti svoji ženi po dr. Peganu (to je tisti, ki je vedno proti ločenju zakonov)? Ali niste mogoče pozabili preklicati resnico, da tičite v samih rubežnih, kakor smo vam zadnjič povedali? Za danes adijo gospod visoki jahač zarubljenega kljuseta, neusmiljen tiran svoje uboge žene, nesreča cele družine in sramota celega kraja. Ali bode sedaj tudi odgovorili? Bolje bi bilo, da se držite pregovorov „Kdor ima maslo na glavi (in še v taki obilici kakor Vi), naj ne hodi preveč na sonce.“ Capisco?

Iz Šmihela pri Žužemberku. Prodaja zarubljenih predmetov, ki se je imela vršiti dne 15. t. m. je bila ustavljena, ker so vsi dolžniki plačali. Cel teden skoraj se že vrše zaslišanja 40 obdolžencev pri sodnji v Žužemberku. Iz Trsta. S kandidaturami smo v Trstu kaj počasni. Kakor znano je dosedaj proglasila edino le še slovenska narodna stranka, oziroma politično društvo „Edinost“ svoje kandidate za državnozbornske volitve, dočim pa z italijansko narodno-liberalne in socialnodemokratske strani še ni nič čuti o oficijalni proglasitvi kandidature. Slovenski kandidati so imenovani dosedaj: za I. okraj (St. Jakob-Staro mesto) prof. Matko Mandič (kandidira tudi v dveh agrarnih istrskih volilnih okrajih); za II. okraj (Novo mesto, Nova mitnica, Greta in Škorklja) dr. Oto kar Rybař (tudi v okolič); za III. okraj (Stara mitnica, Kjadin) je

bil sicer predlagan in imenovan predsednik političnega društva dr. Josip Wilfan, ki pa vsaj oficijno še ni izjavil, ali sprejme kandidaturu, ali ne; za IV. okraj (St. Vid, Carbola) prožni mojster juž. žel. Ivan Škerjanc (narodni socialist, ki pa je glasom nekega poročila v „Edinosti“ izjavil, da kandidira na programu pol. društva „Edinosti“); V. okraj (predmestje in okolica) dr. Oto kar Rybař. Kot samostojen italijanski kandidat se je dosedaj dal nabit na zid neki Stolia za I. okraj. Kamora proglasi svoje kandidate v nedeljo, dne 21. t. m. opoldne na shodu v gledališču Politem Rossetti. Za določitev teh kandidatov so imeli poseben ožji odbor. Ta in pa centralni odbor sta, kakor pravi „Piccolo“ izbrala cvet, ki bo vročil v nedeljo, „con la piu scrupolosa cura“. Skoraj gotovo so vsi ožji in širši odborniki osiveli same te velikanske skrbnosti. Čudno je le, da si ta gospoda ne upa javno na dan s svojimi „najvrednejšimi“, kajti shod se bo vršil ob zaprtih vratih in dostop je mogoč le z vstopnico. Radovedni smo, kaj bo neki s krščanskimi socialci italijanskimi, ki si že celo leto sem na stroške c. kr. vlade in Pejevega društva s svojim „Corriere Adriatico“ love cipce za bodoče volitve, pa so menda še vse li-manice prazne. Vsekako pričakujemo kandidatur, seveda — „števni“. Nič bi ne bilo čudnega, ako se s svojimi kandidaturami oglašajo tudi — Nemci! Seveda ne v vseh okrajih! V II. okraju, kjer biva poleg ostalega nemštva tudi večina vedno bolj na debelo importiranega nemškega uradništva, bi najbrž dosegli število glasov, ki bi morda vendar odprlo oči — Italijanom. In končno socialni demokrati, ki tudi še niso oficijno proglasili kandidatur, a ni pričakovati mnogo izpremembe. Vsekako bo kandidiral v okolič v Rybařevem volilnem okraju, Etbin Kristan in socialni demokrati baje pričakujejo letos v okolič celo uspeha ožje volitve, zanašajoč se na svojo strokovno organizacijo, zlasti organizacijo zidarjev, o katerih pravijo, da jih imajo organiziranih daleč naj 2000. Vederemo! Kandidatur torej ne bo manjkalo, samo da bi si le znal izbrati vsak volilec — pravo, kar res ni prav lahko včasih, ko ga marsikje veže le ona sicer toliko potrebna pa zato tudi tako zelo rabljena „disciplina“, da ne voli — boljšega za slabšega po lastni volji!

DNEVNE VESTI.

Kandidatje narodno-napredne stranke za državni zbor na deželi. Nar.-napr. stranka je postavila naslednje kandidate za državnozbornske volitve: V sodnem okraju ljubljanska

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

Denarnega prometa 565.5 milijona K. Stanje hranil. vlog 40 milijonov K. Rezervni zaklad 1 milijon 200 tisoč K. Obrestuje po 4 1/2%. Za varnost jamči mestna občina z vso davčno močjo.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetk.

Tako se je zaglobljala v zmedene in mračne misli. Okrog pete ure zjutraj se je Sandrigo nenadoma prebudil. — Zdi se mi, da sem spal, je dejal. Tako truden sem bil! Spal sem dobro uro, kaj ne da? — Dan bo kmalu, je rekla Juana. Skalarbrino se je zdrnil. — Pustila me je spati, je dejal sam pri sebi, da bi Sandrigo ušel naprej. Morda je imel prav. V vsej naglici se je pokrepčal s površnim zajutrekom, ki mu ga je pripravila mlada ženska. Nato jo je nežno poljubil in se poslovil od nje, rekoč: — V vsej tej nesreči, Juana, si ti morda najhuje prizadeta. Naj se zgodi karkoli, spominjaj se, da sem tvoj brat in pripravljen storiti za te vse na svetu. Skušal bom najti Bianco. Ona je moje življenje. Toda poslušaj . . . dobro me poslušaj, sestra: ta človek, ta podla duša, ki ti je ukradel srce, katerega ni vreden . . . z eno besedo: ako mi pride nasproti, ti prisegam, da ne udarim prvi! Juana je vzdihnila od iskrene radosti. — Ah, brat! je zajecjala. Ti si v resnici moj dobri brat. Toda on je že odhajal z naglimi koraki. Ti dve plemeniti srca sta vršili svojo usodo z vzvišeno preprostostjo. V spopadu njenih usod, združenih in nasprotnih obenem, je bilo nekaj, kar je spominjalo na veličino neizprosne usode, v katero je verovala davnjina. Skalarbrino se je vrnil v krčmo, kjer je bil pustil svojega konja. Bil je ves iz sebe. Nasprotna, toda enako močna čustva so ga obračala sem ter tja. — Ah, je mrmral, zakaj ni njega tu! Zakaj moram čakati

na njegovo vrnitev šest dolgih dni? On bi gotovo našel zame tolažilno besedo resnice. Zdaj, ko me usoda postavlja med mojo hčer, ki sem jo jedva poznal, a jo vendar ljubim z vsemi strunami svoje duše, in med Juano, to oboževanja vredno srce, Juano, ki je moja sestra že toliko let, bi mi on povedal, na katero stran naj se obrnem!

Obenem pa se mu je neprestano vračala misel, da mora najpoprej poiskati Sandrigo.

Sedel je za mizo ter ukazal, naj mu prinese piti. S komolci na mizi in z glavo uprto v dlani, je ugibal, baveč se s svojimi mislimi. Oči so mu blodile po materini dvorišči, ki ga je videl skozi napol odprto okno, poleg katerega je sedel.

Naenkrat pa je zagledal na tem dvorišču znan obraz. Pogled nanj ga je stresel iz njegovih težkih sanj.

— Kaj dela Žaneto tukaj? Ta Žaneto ni bil nihče drugi, kakor mornar z barke, ki je pripeljal Sandrigo, tisti, ki mu je stari mornar naročil, da naj pelje voz in mulo v Mestre.

Mornar se je razgovarjal z lastnikom krčme. — Dobro, je pravkar rekel ta. Zdaj si se odpočil in okrepčal.

— Tako pokrepčan še nisem bil nikoli. Dva srečna dneva sta bila to. Povedal bom tam doli, kako lepo ste ravnali z menoj.

— Tega se naadam. In povedal boš tudi, da sem ti dal tolar za na pot v Benetke. Tu ga imaš.

— Hvala vam mojster. In kar se tiče mule in koleslja, boste pričali, da sem jih vam izročil.

— Ne skrbite za to. Srečno pot!

Mladi mornar je pozdravil krčmarja s prožnostjo, ki je Benčanom prirojena, ter odšel, polglasno požvižgaje neko barkarolo.

Skalarbrino je plačal svoj račun, zajahal konja in žvižgal po cesti, ki jo je bil ubral Žaneto.

Kmalu ga je zapazil kakih sto korakov pred seboj in odslej je umeril korak svojega konja tako, da je obdržal razdaljo, ki ga je ločila od mladega mornarja.

Ta je vrl korakal v smeri lagun.

Bil je mlad mož svojih dvaindvajsetih let.

Skalarbrino ga je poznal v prejšnjih časih, takrat ko je Žaneto kot mornarski vajenec že služil tajnostni zvezi, ki se je bila sklenila med razbojniki gorovja in med mornarji beneškega pristanišča.

Slučajno ga je bil srečal tudi že enkrat po svojem begu iz ječe.

Ko sta bila sredi polja in že daleč od Mestre, je Skalarbrino dohitel mornarja.

— No, Žaneto, kaj hudiča pa počenjaš tod?

— Skalarbrino! je vzklil mornar. Bogme, nisem te spoznal v tvojih kavalirskih obleki. Opraviš sem v Mestre neko naročilo, in zdaj se vračam v Benetke.

— Jaz tudi.

— Torej imava skupno pot! je dejal Žaneto veselo.

— Pa naj bo! je rekel Skalarbrino, Hodila bova skupaj in se razgovarjala.

In orjak je skočil s konja ter jel korakati poleg Žaneta, držeč svojega konja za uzdo.

XXXVI.

Pri „Zlatem Sidru.“

Ko se je Skalarbrino spustil za mornarjem, še ni imel niti gotove nade, niti določenega načrta. Vedel je samo, da je Žaneto bolj ali manj član iste obširne mafije, ki je obsegala ne samo oboževane čete, zavzemajoče okrog Benetk, nego tudi veliko število mornarjev v beneškem pristanišču.

Mislil si je, da je mornar Sandrigo, zapuščen od svoje čete in preganjan iz gorovja, iskati zavetišča v Benetkah; v tem slučaju pa ni bilo izključeno, da ga je Žaneto kje videl.

Sicer pa je Žaneto sam dal povod za ta vprašanja.

— Kako je to, je vprašal mladi mornar, da te ni več videti med nami in da te najdem na Treviški cesti s tako lepim konjem?

— In ti Žaneto, kaj počenjaš tukaj? je odgovoril Skalarbrino.

— Z mano je pa druga reč. Imel sem za nekega krčmarja naročilo . . . od nekega našega prijatelja . . .

— Z mano pa, je povzel Skalarbrino, je še bolj enostavno. Izprehajam se. to je vse.

(Dall.)

okolica: Jožefa Tribuča, posestnika na Viču, v sodnem okraju Radovljica, Kranjska gora in Tržič deželnega poslanca gospoda dr. Karla Trillerja, v sodnem okraju Kamnik, Brdo deželnega odbornika dr. Ivana Tavčarja, v sodnem okraju Vrhnika, Logatec, Idrija in Cerknica posestnika Ivana Sicherla v Dol. Logatcu, v sodnem okraju Liti-ja, Višnja gora in Radeče deželnega poslanca Jožefa Reiser-nerja, v sodnem okraju Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje gosp. Adolfa Ribnikarja, živinodravnik v Ljubljani, v sodnem okraju Velike Lašče, Ribnica, Žužemberk deželnega poslanca Frana Višnikarja, za sodni okraj Postojna dr. Frana Novaka, dež. poslanca v Ljubljani. Za Belo Krajino kandidati ni imenovan. Stranka bo podpirala samostojnega kandidata. Kandidat za Ljubljano se razglasi v teh dneh.

Janko Nep. Jeglič hoče slepti javnost! „Slovenec“ je celo tako kulant, da se je postavil braniti tudi najnižkotnejša dejanja. Toda tako poceni ne pojde, ker četudi „Slovenec“ trdi, da je gosp. Jeglič sam zahteval preiskavo, ni še s tem rečeno, da ni surovo postopal v znani aferi. Kolikor smo mi zasledovali g. Jegličeve afere v „Učiteljskem Tovarišu“, nam še ni znano, da bi on popravil očitjanje, da je denunciral umrlega kolega Slavka Cepudra na ljubljanskem magistratu, istotako ni še popravil očitjanja, da je denunciral svoje kolege vpricho c. kr. šolskega nadzornika z „anarhisti“, istotako še ni popravil očitjanja, da imajo „Slomškari“ v vodstveni pisarni sestanke, kjer sklepajo o stan. političkih manevrih, istotako še ni popravil očitjanja, da je pri volitvi v c. kr. mestni šolski svet zlorabil nadzornikovo uradno osebo v agitačne namene. Zakaj tega ni storil, to si lahko vsakdo predstavlja. Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ mu je ob vsaki priliki bilo tudi z dokazi na razpolago in ti niso dišali g. Jegliču, da je posegel sedaj po „Slovenčevih“ predalih — v drugem tonu. — Par slomškarskih izdajic je krivo vse persekucije nad naprednim učiteljstvom, zato smo mi dolžni napredni javnosti, da jih razkrinkamo. Tako bomo mi odgovarjali na korupcijo klerikalne stranke nad našim učiteljstvom!

Nadučitelj tovariš Janko Žirovnik je bil pred par leti iz službenih ozirov premeščen iz St. Vida v Borovnico. Kateri so ti službeni oziro, tega mu c. kr. dež. šol. svet — seveda iz same sramežljivosti! — ni povedal. Tovariš nadučitelj torej še danes uradno ne ve, zakaj je bil premeščen in s tem občutno kaznovan. Zoper to premeščenje se je pritožil na c. kr. ministrstvo. Ker je to pritožbo zavrnilo, se je pritožil še na c. kr. upravno sodišče. A tudi to je pritožbo zavrnilo z odkodom od 22. marca t. l., ker je bil premeščen na enako sistemizirano mesto in torej po zakonu ne pridejo v poštev. Tako je govorila najvišja c. kr. instanca in s tem je stvar končana. — Vsi pa vemo, da je bil tovariš Žirovnik premeščen in s tem oškodovan za več nego 500 K na leto, ker ni hotel biti poslušen sluga klerikalnega župana in župnika. Kar 500 K na leto odjesti sramotno plačanemu učitelju, to je vnebovpijoč greh, ki ga imata na vesti dva presita človeka — šentviški župan Belec in župnik Zabret — in bosta zanj trdi odgovor dajala — ako nas vera prav uči. — Tako plačilo dobi v poštenem delu osiveli učitelj, ako ostane značajan mož! To si moramo učitelji dobro zapomniti in ljudstvo pri vsaki priliki opozarjati, da tisti niso njegovi prijatelji, ki sistematično čez učitelje zabavljajo in jih nizkotno preganjajo, ker s tem

odganjajo dobre moči iz učiteljskega stanu! (Učit. tovariš.)

Pri deželnem odboru je sedaj nastavljen kot uradnik tudi nekdanji magistratni uslužbenec Fortič. Ta že znani srboriti klerikalni agitator je 16. t. m. povodom dopolnilne deželno-zborske volitve v Ljubljani vporabil cel dan v svrhu agitacije in ni prišel v urad, dasi ni dobil dovoljenja zato od svojega predstojnika dotičnega oddelka. Deželni glavar pl. Šuklje je baje na deželne uradnike celo izdal neki ukaz, da se nihče ne sme udeležiti agitacije. Ali ta „ukaz“ je imel najbrže samo namen zasačiti pri agitaciji kakega napredno-mislečega uradnika. A Fortiču se sedaj niti las ni skrivil, kaj še, da bi ga djali v disciplinarno preiskavo. Ta dični uradnik sme toraj kar svojevoljno zapustiti urad in dobi najbrže zato še posebno pohvalo. Ali plačujemo morda zato davke in vzdržujemo zato deželne uradnike, da ti agitirajo za klerikalne namene. Ali ni to kršenje in zloraba urada.

Na kak način se zlorablja Ciril-Metodova družba. Pred 14 dnevi je škofjelški župnik Sinkovec razglasil razleco, da se bo ves prihodnji teden pobiral od osebe za družbo sv. Cirila in Metoda letni prispevek po 24 vin. Ker se nam je zdelo čudno, da bi bil župnik Sinkovec član ali pooblaščenec družbe sv. Cirila in Metoda, obrnili smo se na ljubljansko centralo, kjer smo dobili pojasnilo, da je to čisto navadno lopovstvo. Župnik Sinkovec ni imel nikake pravice pobirati za našo šolsko družbo, ki mu je bila samo za pretvezo in reklamo. Sinkovec je imel popolnoma drug namen. Kakor je morda marsikomu znano, obstoja tudi neko društvo, takozvano „Apostolstvo sv. Cirila in Metoda“, ki ima namen podjarmljati bosenske katoliške Hrvate. Denarja katerega je pobiral župnik „za Ciril Metodovo družbo“ družba ne bo nikdar videla. Pač pa bo isti romal v Bosno. Lopovstvo župnika Sinkovca je nekaj nezasišane in nam jasno dokazuje, na kako umazane načine škofovi podrepani zlorablajo našo prekoristno družbo. Naše prijatelje v Škofjiloki pa prosimo, da nam o tej stvari pošljejo še natančna pojasnila.

Katehet dr. Mrhar. Na ljubljanski II. državni gimnaziji se dogajajo zelo čedne stvari. Katehet dr. Mrhar misli, da je v resnici neomenjeni gospodar nad svojimi učenci. Toda te dni jo je pošteno skupil. Nekega dijaka, četrtšolca, je obdolžil, da čita „Jutro“. Odkritosrčni mladenič mu je priznal in izjavil, da se zato tudi nikogar ne boji. To je gospoda kateheta silno razkačilo in celo ploha psov se je vili na uboga dijaka. Ker se pa ta niti zmenil ni za njegovo psovanje in pridigo, ga je uljudni gospod katehet z rabiatno silo vrget iz razreda. Obdolžil je nato še mnoge druge istega „zločina“, češ jaz sem dober psiholog. Čuvajte se g. katehet, da Vam mi ne pogledamo enkrat s svojo psihologijo globokeje v dušo.

Duhovniki in ljudstvo. Kako skrbje duhovniki za svoje podložnike, se jasno kaže v Brezovski župniji, kjer pase nedolžna jagnjeta rejni Hönigmann, imenovan „Medeni mož“. Kljub temu, da je moralo ljudstvo v zadnjih letih nanesti v njegovo nenastito bisago cele tisočake za nov altar, za slikanje cerkve, nazadnje pa še mašiti kljune nenasičnih čukov, ki so znašali svoje gnezdo in kričali po fari, da je vsak dal že za to, ker so ga bolela ušesa, niso napravili za farane, ki jih več kakor dve tretjini prihaja uro daleč v cerkev, niti enega stranišča. Gotovo jim je vseeno če smrdi okoli farovža in čukovskega doma — ker so navajeni smradu, ki vlada v njihovih poslopjih. Gospod Hönigmann, raje to pogledjte, kakor da zmerjate za vas prepametne Not. Go-

ričevce. Res tako „skrbite“, da bi Vaše device kaj pregrešnega ne mislile, po tihem pa povedano, ali veste, da se lahko cela vas zgleduje — na kaj, že veste. Sram je nas, Goričevce, da sploh moramo biti pri taki fari. A kje so vendar pristojne oblasti, da ne vidijo tega gorostasnega škandala — tako se boje živinske kuge — glejte da se ne razvije na Brezovici po zaslugi moralnih klerikalcev človeška.

Medeni mož in Not. Goričevci. „Kdor ne voli tako kakor jaz, voli proti meni, toraj protiklerališko, proti veri“, ta pretinja je grmela iz Brezovške prižnice že par nedelj. To se je posebno tikalo Not. Gorič, ki so pokazale zadnja leta roge in so daleko prepametne, da bi se dale od Brezovčanov in od Vas, Hönigmann, terorizirati. Dobro vemo, da Vi niste Bog in da klerikalizem ni vera. — V nedeljo 7. t. m. je imel g. Petrič za železniške delavce v Not. Goričah shod. Zato je zvedel tudi Hönigmann in psoval Gorice kot najboljše in strankarsko vas. Radi bi videli ja, da bi se vselil med nas prepri, pa smo in bomo edini. Čast pa zavednim možem, ki so ga prisilili, da je isto moral preklatici na istem mestu. Pa Goričevci to ni bil ipreklic, še večja žalitev je bila. Porabil je to, da bi vas napravil, da bi zopet volili staro Žlindro v državni zbor. Vi mu pa pokažite, da tudi njegovo zavijanje ne pomaga nič in da ostanete to kar ste ter volite v državni zbor napredne kandidate. Samo pomislite, koliko zadnjih obljub so izpolnili — nobene. Torej, ne volite tistih, ki se dajo voliti, da rede na vaš račun svoje trebuhe, ne volite jih, tudi če vam obljubi Žlindra stranišče pri farni cerkvi.

Pri nas in drugje. Poročajo nam: Kakor v Ljubljani, tako se nahaja tudi v Škofji Loki uršulinski samostan. V tem samostanu živi neka sestra po imenu Salezija, katere mati je stanovala jedva 15 korakov od samostana. Pretečene dni je stara ženica nenadoma nevarno zbolela. Kakor vsaka mati, tako je tudi ona predno je zatisnila svoje oči, je želela še enkrat videti svojega otroka. A materino srce ni bilo tako srečno, da bi se ji izpolnila zadnja želja. Salezije ni bilo ne k smrti postelji, ne kropiti in ne k pogrebu. Menda je jokala v samostanu. Kak utis napravi to na človeka, lahko vsakdo sklepa, samo če pomisli, da so ljubljanske nune šle cel četr ure daleč volit kandidate Stranke Ljudskih Slepčev, dočim nune ne smejo niti k smrti postelji svojih staršev. Mogoče bi nam škof Bonaventura lahko pojasnil, če vlada pri nas drug Bog.

Kako pospešujemo tujski promet? V našem uredništvu se je zgledil neki gospod iz Zagreba, ki je prenočeval v nekem hotelu v Kolodvorski ulici. Za sobo z dvema posteljama je plačal 6 K 80 vin., za jed, ki je bila na jedilnem listu označena s ceno 1 K je plačal 1 K 60 vin. Zaradi teh pretiranih cen se je gospod pritožil na magistratu, pa se mu je baje reklo, da se v tem oziru ne da ničesar storiti. Mi ta slučaj samo konstatiramo in mislimo, da s tem nikakor ne pospešujemo prometa tujcev. Ako pridejo taki slučaj v tuje liste, se bodo tudi izogibali Ljubljani. Po drugih mestih imajo sobe stalne cene, ki so označene na listu v sobi. Tako tujec lahko vidi ceno in si izbere sobo po volji. Tudi pri nas bi bilo to umestno. Z odiranjem pa bomo le škodovali sebi in mestu.

Gostinčarja so našli. Poroča se nam: Gostinčarja, ki je zbežal pred pozivom h kazenski razpravi zaradi žaljenja časti, so našli v hribih med Črnim Vrhom in Jerijo. Gostinčar je ves razbit. Domneva se, da je mož, ki ga ne ščiti več poslaniška imuneteta, v zajčji naravi bežal in se skrival pred roko pravice, po noči v hribih zašel in padel. Prvo pomoč je dobil

od orožništva, kako pa bo glede druge in nadaljne pomoči se še ne ve.

Poročil se je včeraj v trnovski cerkvi g. dr. Fr. Gorič, okrajni sodnik v II. Bistrici z gđ. Angelo Zalaznik, iz znane in ugledne narodne rodbine Zalaznikov. Obilo sreče!

Prvih 200 kron za stavbni sklad ljubljanskega „Sokola“ se je nabralo v gostilni narodne in požrtvovalne gđ. Fani Plaperjeve „Pri Lipi“ v Židovski ulici. Naj bi sledilo temu zgledu kmalu dosti posnemalcev in s tem kar najbolje podprlo Sokolstvo v njegovem delovanju za okrepljenje celokupnega Slovenstva.

So že začeli. Pišejo nam iz Sp. Šiške: Naši klerikalci se že pripravljajo na delo za državnozbornske volitve. Po dnevi se še ne upajo na dan, da bi jih prezgodaj ne poznali in da bi jim solnce prerano ne stalalo masla na glavi. Zato kot ščurki lezejo le o mraku, le po noči iz svojih blgov, lazijo po hišah ter ljudi barvajo z vodovodom. Sučejo se najraje le okoli takih hiš, pri katerih so tako ali tako z vodo že preskrbljeni, ter pripovedujejo, da če prevzame občina vodovod, bodo morali vsi Šiškarji plačati drugo „štibro“. Ker so Šiškarji že preveč poučeni o tistih mastnih dohodkih, ki jih spravljajo gospodi zadrugarji v svoje žepe, se na ta lim dosedaj še nihče ni vsedel. In upamo, da se tudi ne bo. Ampak zbudili pa so zanimanje v vseh protiklerikalnih vrstah za to volilno borbo in ta zasluga zasluži od vseh strani primerno protiuslugo.

Prva gerentova seja v Sp. Šiški. Poroča se nam: V četrtek zvečer je gerent g. Zajc sklical prvo sejo v Keršičevo gostilno. Seja je bila tajna. Kakor so se po tej seji Nemci bahali po Šiški, se je šlo za vodovod, katerega misli vodovodna zadruga s pomočjo deželnega odbora na vsak način še obdržati zase. Pri tej seji je bil tudi bivši župan g. Pogačnik navzoč. Nam se le to čudno zdi, zakaj g. gerent ne skliče javne seje tam, kjer se imajo seje vršiti, namreč v občinskem uradu. Pa ne da bi bilo g. gerenta strah nastopiti s svojimi svetniki javno ter javno povedati, kaj pravzaprav misli? Ali v občinskem uradu od zadnjega županovanja morda ni še vse pometo, tla pomita, prah obrisan, vsak akt na svojem mestu, blagajna v redu? Mi upamo, da je vse v redu, vendar bi se radi o tem tudi prepričali.

Koncert „Mladosti“ v Ljubljani. V torek pride v Ljubljano 50 hrvatskih akademikov iz Zagreba, vračajočih se iz Prage od 50 letnice „Hlahola“. V Pragi in v Plznu je nastopil pevski in tamburaški klub vseučiliških občanov „Mladost“ iz Zagreba in oba nastopa pomenita triumf za „Mladost“, ki slovi kot najboljšje hrvatsko pevsko društvo. Gotovo je še vsem v živem spominu čas, ko nas je „Mladost“ leta 1904. obiskala v Ljubljani in ves čisti dobiček takratnega koncerta podarila družbi sv. Cirila in Metoda, katere večkratna ustanovnica je „Mladost“. Od tedaj je „Mladost“ priborila nešteto častnih uspehov. Pri kronskih slavnostih v Belgradu n. pr. je njej pripadlo darilo 10.000 dinarov kot zmagovalki v pevski tekmi. Ravno sedaj se zopet vrača „Mladost“ iz Prage kot prva izmed hrvatskih pevskih društev, kar ji je doneslo zlat pokal, znak zmage. Koncert, ki ga priredi „Mladost“ v torek 23. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani ljubljanskega Narodnega doma bo tedaj ravno taka znamenitost, kakor bo prijeten ples, ki se po koncertu prične s sodelovanjem Slovenske Filharmonije v veliki dvorani Narodnega doma. Naj torej nikogar ne manjka na tem krasnem večeru.

Zmešalo se je bivšemu oskrbniku zaloge Reininghaus v Sp. Šiški, g. Zinauerju. V noči od četrta na petek je zmetal vse svoje stvari iz

sobe, potem pa začel streljati na nekoga sestanovca. Zjutraj se je obkel v lovsko obleko ter vzel puško, s katero se je pred izvoščki pred „Slonom“ igral. Odvedli so ga v bolnico.

Iz Jesenic. Sestanek „Medičevih učencev“ se preloži na nedeljo, dne 28. t. m. Vršil se bodo v gostilniški dvorani pri „Mesarju“. Na programu je predavanje, fotografiranje in volitev stalnega odbora, ki bo skrbel za nadaljne sestanke. Le-ti se bodo vršili po raznih gostilnah.

Cirkus Schmidt je nudi včeraj novih zanimivosti in zabave. Vsi prostori so bili do zadnjega polni. Za danes se napoveduje nov zanimiv vspored. Predstava je popoldne in zvečer.

„Slovenska filharmonija“ koncertira danes od pol 4. do pol 7. popoldne v hotelu Tivoli. Vstop prost. — Zvečer od 8. do 12. se vrši velik koncert v restavraciji južnega kolodvora (I. Schrey). Vstopnina 50 v.

Uganka: V čem sta si podobna propali kandidat dr. Gregorič in slon? (Odgovor jutri.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Afera ljubljanskega pastora pred kasacijskim sodiščem.

Dunaj, 20. maja. Danes se je vršila pred kasacijskim sodiščem prizivna razprava proti ljubljanskemu pastoru dr. Hegemannu. Dr. Hegemann je bil namreč svoječasno radi nekega govora v Friedlandu pri Reichenbergu obtožen radi motenja vere. Toda prva instanca ga je opustila vsake krivde. Radi tega se je državno pravdnstvo pritožilo na kasacijsko sodišče, ki je danes prvo razsodbo razveljavilo in odredilo novo obravnavo.

Predstoječe italijanske vseučiliške demonstracije.

Dunaj, 20. maja. Italijanski vseučilišniki so sklenili uprizoriti najostrejšo in najradikalnejšo akcijo za italijansko pravno fakulteto. Prve dni prihodnjega tedna se vrši na Dunaju velik shod, na katerem bodo Italijani energično precizirali svoje stališče, zahteve in taktiko. Z ozirom na veličansko razburjenje med italijanskim dijaštvom se pričakuje, da se bodo že prihodnji teden vršile v Gradcu in na Dunaju velike vseučiliške demonstracije.

Krona Sv. Vavtava.

Praga, 20. maja. Z ozirom na vesti, da je bila v zadnjem času ukradena svetovavtavska krona je izšel komunike, v katerem se povdarja, da je krona še vedno spravljena v cerkvi Sv. Vida, kjer se nahajajo tudi druge češke insignije.

Sežiganje mrličev na Nemškem.

Berlin, 20. maja. V današnji seji državnega zbora je bil sprejet zakon za fakultativno kremacijo. Za predlog so glasovali nacionalni liberalci, svobodomiselnici in socialni demokrati, proti pa nemški centum, konservativci in Poljaki.

Položaj na Portugalskem.

Lizbona, 20. maja. Republikanska vlada je aretirala danes več monarhistov, med njimi mnogo oficirjev, ki so bile navdušeni pristaši bivšega diktatorja Franka.

Listneca uredništva.

G. F. K. v Trstu. Zvišanje lista na 6 vin. se prične šele s ponedeljkom, dne 22. t. m.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.

Odgovorni urednik dr. Ivan Lah.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

MALI LISTEK.

FRAN ŠTRUKELJ:

Mednarodna tel. tekma v Turinu.

Telovadne tekme italijanskih telovadnih društev.

Poleg mednarodne telovadne tekme so se vršile v teh slavnostnih dneh tudi tekme italijanskih telovadnih društev. Za nas Slovence so bile te tekme veliko presenečenje, ko smo opazili veliki kontrast med italijansko vlado, ki podpira in razume ceniti veliki pomen telovadnih društev za razvoj in napredek naroda, ter našo slavno avstrijsko vlado, ki ne razume ali bolje rečeno noče razumeti, kakšnega pomena je telesna vzgoja naše mladine. — Hudo mi je bilo pri srcu, ko so prikoralale kompanije italijanske armade na telovadišče, da se udeležijo teh tekem dejansko člani telovadnih društev. Spoznal sem, kako neguje italijanska vlada telesno vzgojo in pošilja vojaštvo v telovadnice krepiti svoje telo. A kako naša slavna vlada: Prepove-

duje vsak vstop vojaštva v sokolske telovadnice. Spomnil sem se tudi na škandalozni odklok c. kr. kranjskega deželnega šolskega sveta, kateri zabranjuje celo šolski mladini, ki je najbolj potrebna telesne vzgoje, vstop v telovadnice. — Da, hudo mi je bilo pri srcu, ko sem videl ta kontrast med dvema sorodnima državama. A sklenil sem v svojem srcu, da se bom zavzel in propagiral med svojimi brati za veliko akcijo proti temu škandaloznemu odkloku c. kr. deželnega šolskega sveta, ki je sad intrig onega klerikalizma, ki je zadobil ravno pred 40 leti, v državi, ki slavi svoj jubilej združenja, največji udarec — padec Rima. — Kaj mar našemu klerikalizmu telesna krepost naroda; telesna onemoglost in duševna propast! to je ideal klerikalizma. A slavna vlada se ne more in ne sme več dolgo postavljati na tako stališče, ki je gotova propast države same, temveč mora gledati na to, da se narodi razvijajo in ostanajo krepki. Od naših bodočih državnih poslancev pa zahtevamo, da se v družbi z drugimi slovenskimi državnimi poslanci z vso vneto zavzemajo za odpravo tega odkloka, ki je mogoče samo v Avstriji.

Razstava.

V nedeljo, ko je odpadel slavnostni sprevid — radi slabega vremena — smo v družbi naših severnih bratov Čehov obiskali razstavo. Veliko pozornost so napravili slovanski Sokoli v njih lepem kroju med obiskovalci razstave. Razstava sama še ni bila popolna, ogledali smo si najpreje japonski paviljon, v katerem vzbujajo veliko pozornost umetniške slike iz rezanja; potem ogrski paviljon, ki se odlikuje s svojo originalnostjo. V paviljonu mornarice smo občudovali zlasti topove največjega kalibra. Razstava italijanskega planinskega društva se odlikuje po svojih vabljivih kočah. V velikanskem paviljonu industrije smo videli zastopane italijanske, francoske in nemške svetovne firme. Onostran reke Piave stoji velikanska francoska palača, ki pa še ni polna razstavnih predmetov. Razstavo smo zapustili s prepričanjem, da ima italijanski narod veliko kulturno bodočnost.

Povratek.

V ponedeljek zjutraj smo z veseljem obrazom zapustili Turin — saj smo bili v zavesti, da prinašamo zmago v domovino — in se odpeljali proti Mi-

lanu, kjer smo se za en dan ustavili, da si ogledamo znamenitosti tega slavnega mesta. Milan je veliko moderno mesto, ki brani v svoji sredi enih največjih gotičkih stavb, kjer so kraljevali milanski kardinali za časa največje moči Rima. To znamenito stavbo smo si ogledali najprej. Ko smo stopili pri glavnem vhodu v cerkev smo začudeno obstali v tej poltemi, ki se tu nahaja. Skozi slikana okna pada svetloba na krucifiks, ki visi pod veliko kupolo. Iz cerkve smo se podali po približno 450 stopnicah vrh cerkve in na stolp, tu smo šele videli, kako mogočna stavba je ta iz samega mramorja sezidan kolos. Ogledali smo si tudi galerijo slik in znamenito sliko „Zadnja večerja“, mojstra Leonarda. — Tekmovalna vrsta je ostala čez noč v Milanu, a jaz sem se odpeljal v družbi dveh bratov z večernim vlakom proti avstrijski meji.

Čez mejo na Slovenskih tleh.

Ko sem se s svojima tovarišema pripeljal čez mejo mi je utripalo srce od veselja, da sem zopet v domovini in iz bojazni ali bo znal narod ceniti to zmago, ki jo je „Sokolstvo“ priborilo slovenskemu narodu na tujih tleh s kulturnim sredstvom — telo-

vadbo, ali pa je že tako zaslepljen od nestrpnega klerikalizma, da nima nič več idealov, nič več narodnega ponosa. A kmalu je izginila ta bojazen iz mojega srca, ko sem zvedel od znancev in prijateljev, da narod slovenski nestrpno pričakuje povratka tekmovalne vrste, naših borictev — zmagovalcev, in jim čestita k njihovu uspehu na mednarodni telovadni tekmi v Turinu. Razočaral me je pa ta veličasten sprejem tekmovalne vrste, naše „Bele Ljubljane“, ki je dokazala, da ve ceniti pomen zmage, ki jo je priborilo slovensko Sokolstvo svojemu narodu. Ljubljana je pokazala, da se zaveda, da je slovensko Sokolstvo edini rešitelj narodnega pogina in jarma rimskega klerikalizma. Zatorej organiziraj se cel slovenski narod v sokolskih društvih in se okrepuj v telovadnicah duševno in telesno, ter se pripravi za nove boje, nove zmage.

Če telo in duh je krepak
ni treba se bati pogina,
brez boja in volje ni zmag,
to bodi gesto junaškega čina!